

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL SAJTÓKÖZLEMÉNYE

A GVH nyilvános vitára bocsátja a villamosenergia szektorban folytatott ágazati vizsgálatának jelentés-tervezetét

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a mai napon honlapján (www.gvh.hu) nyilvános vitára bocsátotta a villamosenergia szektorban folytatott ágazati vizsgálatáról készített jelentésének tervezetét, amely 2003. és 2004. évekre vonatkozik, és egyben felhívja az érdekelteket, hogy észrevételeiket tegyék meg írásban a GVH felé.

A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény alapján 2003. január 1-ét követően a magyar villamosenergia piacon elvben a piac erői szabadon kifejthetik hatásukat. A gyakorlatban azonban a liberalizált piactól elvárható kedvező jelenségek, hatások nem jelentkeztek olyan mértékben, mint ahogy azt a szakértők várták.

A Gazdasági Versenyhivatal elnöke a versenytörvény 36/A. § alapján 2004. március 29-én ágazati vizsgálatot indított. Az ágazati vizsgálat annak felderítését tűzte ki célul maga elé, hogy milyen okok hátráltatják a villamosenergia-piacon a gazdasági verseny fejlődését. Az ágazati vizsgálat során a villamosenergia-piac 79 érintett vállalkozásának, ezen belül 39 feljogosított fogyasztónak a véleményét kértük ki.

A vizsgálat legfőbb tanulsága az, hogy a ma működő modellt versenypolitikai értékelés alapján nem célszerű fenntartani. A modell ugyan alkalmas volt arra, hogy a verseny megjelenjen a szektorban, de egyben akadályozza is a valódi verseny kialakulását. A 2003/54/EK Irányelv által megkövetelt magyar jogharmonizációs kötelezettség alkalmat teremt egy, elsősorban a fogyasztók versenyhez fűződő érdekeit szem előtt tartó, a kettős vertikum koncepcióját feladó új működési modell kialakítására. Az új modell kialakításakor célszerű lenne támaszkodni a vizsgálat megállapításaira, csakúgy, mint az EU folyamatban lévő ágazati vizsgálatának eredményeire. **Szakítani kell azzal a beidegződéssel is, hogy Magyarország érdeke az EU által még elfogadható legkisebb mértékű piacnyitás.** A munka során abból kell kiindulni, hogy **a verseny összefér az ellátásbiztonság kétségkívül fontos szempontjával, sőt az ellátásbiztonság egy kellően versenyző piacon könnyebben és olcsóbban megvalósítható, mint verseny hiányában.**

A vizsgálati jelentésben a GVH az alábbi javaslatokat fogalmazta meg:

1.) A modellváltás elkerülhetetlen

A kettős vertikum modellje a versenypiac kialakulása szempontjából már rövid távon is sikertelen modell, ily módon a fogyasztók számára érzékelhető tartós hatékonyságnövekedési hatásokat sem képes kiváltani. A modellváltás előkészítése érdekében a GVH szükségesnek tartja és kezdeményezi, hogy a 2007. évi teljes piacnyitást megelőzően tisztázza a Kormány a versenypiaci modellre való átállás kérdéseit, beleértve a kínálat jelentős kibővítését, a végső menedékes (egyetemes szolgáltatás) szerepének világos, nem a régi berendezkedést megmerevítő megoldását.

2.) A hosszútávú áramvásárlási megállapodások versenykorlátozó hatásának vizsgálata

Az ágazati vizsgálat során a GVH tudomására jutott információk alapján valószínűsíthető, hogy a hosszútávú megállapodások (HTM-ek) rendszere, tekintettel a lekötött kapacitásokra (amelyek egy piaci szereplőhöz, a közüzemi nagykereskedőhöz kapcsolódnak) és az időtartamokra is, nem kompatibilis a közösségi versenyjoggal. E tekintetben a GVH az EK szerződés 81. és 82. cikke alapján versenyfelügyeleti eljárást készít elő, mely során - a brüsszeli Verseny Főigazgatósággal egyeztetve - megvizsgálandó a HTM-ek versenykorlátozó hatása, illetve hogy az azzal járó előnyök ellensúlyozzák-e a versenykorlátozásból eredő hátrányokat.

Ezt a versenyfelügyeleti eljárást nem helyettesíti az EU Bizottság által 2005. november 9-én az EK szerződés 87. cikke alapján indított vizsgálat, ami az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokkal való összeegyeztetőségre irányul.

3.) A kapacitástöbblet piacra vitelének kikényszerítése

A vizsgálat alapján az derült ki, hogy az MVM Rt nem szabadított fel annyi kapacitást, mint amennyi lehetőség erre mutatkozott, hanem közel annyit, mint amennyire a befagyott költségek visszaigényléséhez forrás képződött. Intézkedni kell, hogy a közüzemben ki nem használt kapacitás maradéktalanul a szabad piac rendelkezésére álljon.

4.) A regionális piac kialakításának kezdeményezése

A GVH fontosnak tartja, hogy a Kormány tegyen lépéseket a Kelet-Közép Európai regionális villamosenergia-piac fejlesztése érdekében, amely segítené a hazai villamosenergia-rendszer szabályozási problémáinak megoldását, valamint a verseny növelése által jótékony hatással lenne a végfogyasztói villamosenergia árakra is.

5.) *A kettős vertikumból adódó diszkriminációs lehetőségek versenyfelügyeleti vizsgálata*

A GVH versenyfelügyeleti eljárást készít elő a verseny torzulására vezető körülmények vizsgálatára, beleértve az azonos tulajdonoshoz tartozó közüzemi nagykereskedő/szolgáltató és a szabadpiaci kereskedő közötti esetleges versenytorzító kapcsolatok létezését is.

6.) *A határkeresztező kapacitások használatának új szabályrendje*

A verseny potenciálisan egyik legfontosabb forrása a villamosenergia importja. Különböző okok miatt azonban az import a lehetségesnél csak jóval kisebb mértékben volt képes betölteni e szerepét, mivel az import villamosenergia beáramlását biztosító infrastruktúra (határkeresztező kapacitások, vagy határmetszék, a belső hálózati elemek), illetve az ehhez való hozzáférés jelenlegi keretei ezt nem teszik lehetővé. A vizsgálat során világossá vált, hogy a háttérben több ok is meghúzódik.

7.) *A fogyasztók piaci tájékozottságának növelése*

Az állam és más szervezetek (érdekképviselők, kamarák) szerepvállalásával szükségesnek mutatkozik a fogyasztók piaci ismeretének bővítése.

8.) *Versenypiaci elemzések készítése*

Évente rendszeres, az ágazati érdekektől független piacelemzés szükséges a továbbiakban.

A jelentés tervezete a GVH honlapján megtalálható, az írásbeli észrevételeket a GVH 2006. január végéig várja.

Budapest, 2005. december 22.

Gazdasági Versenyhivatal
Főtitkárság Kommunikációs Csoport
További információ:

Baráth Erika
Gazdasági Versenyhivatal
cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.
levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036
tel: (+36-1) 472-8985
email: Barath.Erika@gvh.hu
<http://www.gvh.hu>